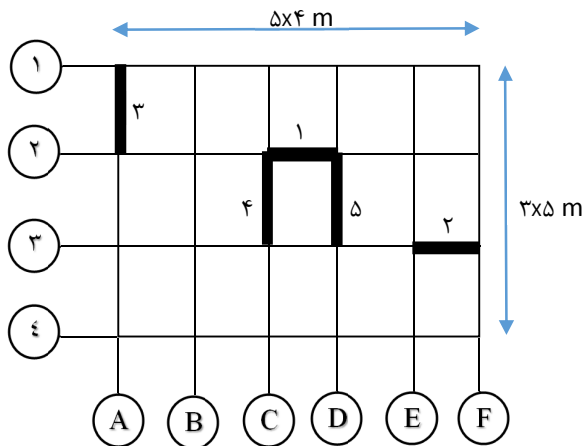

پلان تیرریزی متعلق به یک ساختمان اداری عمومی و چهار طبقه (همکف+سه طبقه روی پیلوت) می‌باشد. زمین پروژه از نوع زمین ماسه مرطوب می‌باشد. عناصر در هر دو امتداد سیستم مختلط ترکیبی قاب خمشی بتنی متوسط و دیوار برشی است. با استفاده از مشخصات داده شده مطلوبست محاسبه:

۱. محاسبه نیروی برش پایه
۲. توزیع نیروی زلزله در ارتفاع
۳. محاسبه سختی قابهای خمشی+دیوار برشی
۴. توزیع نیروی جانبی زلزله بین عناصر مقاوم لرزه ای. طبقه اول (تراز ۲) ، رعایت تبصره ۱ از بند ۱-۹-۴ استاندارد ۲۸۰۰ الزامی است.
۵. محاسبه و کنترل معیار تغییر مکان طبقات-از وزن تیرها و ستون‌ها صرف نظر شود.

جدول ۱- مشخصات عمومی سازه

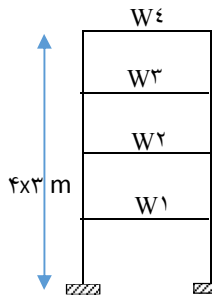
ضخامت دال کف	۵ سانتی‌متر
منطقه پروژه	اهواز
ارتفاع طبقات	۳/۰۰ متر
ابعاد فونداسیون	۲۰ m × ۱۵ m × ۰/۹ m

جدول ۲- مشخصات پروفیل ها و ابعاد

تمامی ستونهای بتنی	۵۰×۵۰
تمامی تیرهای طولی (راستای X)	۵۰×۵۰
تمامی تیرهای عرضی (راستای Y)	۵۰×۵۰
دیوارهای برشی	یکسان در تمام طبقات

جدول ۳- بارگذاری - $E_c = 2/2 \times 10^5 \text{ kg/cm}^2$

بار زنده	بار مرده	-
250 kg/m^2	550 kg/m^2	طبقات
150 kg/m^2	600 kg/m^2	بام
500 kg/m^2	650 kg/m^2	راه پله
-	200 kg/m^2	بار تیغه بندی
بار دیوار محیطی طولی (راستای X): 1000 kg/m	بار دیوار محیطی عرضی (راستای Y): 1500 kg/m	بار دیوار دست‌انداز بام: 110 kg/m

حل:

گام اول: محاسبه وزن طبقات.

* همه طبقات شبیه هستند بجز بام

وزن طبقات: مساحت پله بار معادل تیغه بار زنده اداری ضریب اداری جدول ۱,۷,۶ بار مرده مساحت پله مساحت کف طبقه

$$W_1 = W_2 = W_3 = (20 \times 15 - 4 \times 5) \times (550 + 0.2 \times 250 + 200) + (4 \times 5) \times (650 + 0.2 \times 500) + 2 \times 20 \times 1000 + 2 \times 15 \times 1500 = 324000 \text{ kg} = 324 \text{ ton}$$

وزن دیوارهای راستای عرضی وزن دیوارهای راستای طولی بار زنده پله بار مرده پله

* برای وزن دیوار نصف از بالا و نصف از پائین است که چون وزن هر دو یکسان است یک طبقه کامل گرفتیم.

* صرف نظر از وزن تیر، ستون و دیوار برشی * برای بام نصف تیغه لحاظ می شود که صرف نظر شد.

وزن بام: مساحت پله یک سطح شیبدار در بام

$$W_4 = (20 \times 15 - 4 \times 5) \times (600 + 0.2 \times 150) + \frac{1}{4} \times (4 \times 5) \times (650 + 0.2 \times 500) + \frac{1}{4} \times 2 \times 20 \times 1000 + \frac{1}{4} \times 2 \times 15 \times 1500 + 2 \times (15 + 20) \times 110 = 234.1 \text{ ton}$$

محیط ساختمان برای بار جان پناه نصف وزن دیوارهای راستای عرضی نصف وزن دیوارهای راستای طولی بار زنده پله

$$\longrightarrow \text{وزن کل ساختمان: } \sum_{i=1}^4 W = 3 \times 324 + 234.1 = 1206.1 \text{ ton}$$

* صرف نظر از اثر وزن خریشته * وزن فونداسیون برای اثر زلزله در نظر گرفته نمی شود.

گام دوم: محاسبه نیروی برش پایه.

* اهواز: خطر لرزه خیزی متوسط * نوع خاک: تیپ چهار IV - خاک ماسه ای مرطوب بر اساس جدول ۴,۷,۶

$$T_x = T_y = 0.05 \times (4 \times 3)^{\frac{1}{4}} = 0.32 \text{ sec}$$

* اگر دور تا دور هر طبقه دیوار برشی باشد در محاسبه زمان تناوب نمی آید

$$T_s = 1.0 > T = 0.32 > T_1 = 0.15$$

$$T_x = T_y > B_x = B_y = 1 + S = 1 + 2.25 = 3.25$$

* برای سازه گروه سه ضریب اهمیت برابر است با: I=1

* هر دو راستا قاب خمشی+دیوار برشی است پس ضریب رفتار دو جهت برابر است با: R_x=R_y=8

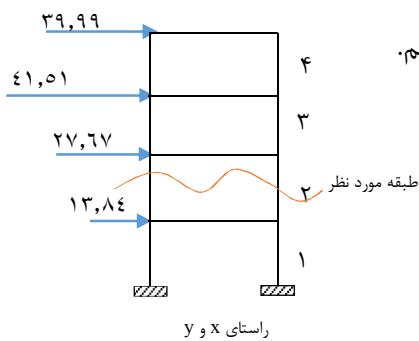
$$C_x = \frac{A \cdot B_x \cdot I}{R_x} = \frac{0.25 \times 3.25 \times 1}{8} = 0.102 \quad , \quad C_y = \frac{A \cdot B_y \cdot I}{R_y} = \frac{0.25 \times 3.25 \times 1}{8} = 0.102$$

$$V_x = V_y = 0.102 \times 1206.1 = 123 \text{ ton} \quad \text{برش پایه هر دو راستا}$$

گام سوم: توزیع نیروی زلزله در ارتفاع. < سهم هر طبقه از برش پایه

$$T = 0.32 < 0.7 \rightarrow F_t = 0.0$$

$V_i(x,y)\text{-ton}$	$F_i(x,y)\text{-ton}$	$\frac{w_i h_i}{\sum w_i h_i}$	$W_i h_i$	h_i	W_i	تراز
۱۲۳	۱۳,۸۴	۰,۱۱۲۴۸۴	۹۷۲	۳	۳۲۴	۱
۱۰۹,۱۶	۲۷,۶۷	۰,۲۲۴۹۶۹	۱۹۴۴	۶	۳۲۴	۲
۸۱,۴۹	۴۱,۵۱	۰,۳۳۷۴۵۳	۲۹۱۶	۹	۳۲۴	۳
۳۹,۹۹	۳۹,۹۹	۰,۳۲۵۰۹۴	۲۸۰۹,۲	۱۲	۲۳۴,۱	۴
			$\sum 8641,2$		$\sum 1206,1$	

* اگر x و y متفاوت بودند دو قاب رسم کرده و در هر دو راستا بررسی می کردیم.

گام چهارم: بخش سوم مساله:

= مناسبه سختی عناصر مقاوم لرزه ای در هر راستا - دیوار برشی - طبقه ۲

$$\text{سختی دیوار برشی: } K = \frac{3E_c I}{\beta H^3} \quad \beta = 1 + 0.75 \left(\frac{b_w}{H}\right)^2 \quad E_c = 5000\sqrt{f_c} \text{ (mpa)} = 15100\sqrt{f_c} \text{ (Kg/cm}^2\text{)}$$

* دو طول دیوار برشی داریم ۴ متری و ۵ متری پس دو سختی داریم: (K_4 و K_5)

$$\beta_4 = 1 + 0.75 \left(\frac{4}{6}\right)^2 = 1.33 \quad , \quad \beta_5 = 1 + 0.75 \left(\frac{5}{6}\right)^2 = 1.52$$

* چون ضخامت ها برابرند نسبت ممان می نویسیم: (H و E حذف می شوند، مرکز سختی راحت تر است ، نسبت است).

$$I = \frac{t \times L_{wall}^3}{12} \rightarrow \frac{I_4}{I_5} = \left(\frac{L_{wall-4}}{L_{wall-5}}\right)^3 = \left(\frac{4}{5}\right)^3$$

$$\frac{K_4}{K_5} = \frac{\left(\frac{I_4}{\beta_4}\right)}{\left(\frac{I_5}{\beta_5}\right)} = \frac{I_4}{I_5} \times \frac{\beta_5}{\beta_4} = \left(\frac{4}{5}\right)^3 \times \frac{1.52}{1.33} = 0.59 \rightarrow K_4 = 0.59 K_5$$

اگر K_5 را به عنوان شاخص در نظر بگیریم و فرض کنیم برابر یک باشد : $K_4 = 0.59$

* همیشه بلندترین دیوار را شاخص می گیریم (اگر سه تا دیوار داشتیم دو نسبت می نوشتیم: K_4/K_5 و K_3/K_4)

پس در نهایت :

$$K_{wall-1} = K_{wall-2} = 0.59 \quad , \quad K_{wall-3} = K_{wall-4} = K_{wall-5} = 1$$

= مناسبه مرکز سفتی دیوارهای برشی در هر راستا = طبقه ۲

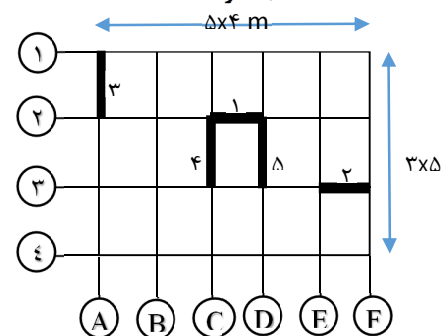
* چون تمام طبقات دیوار برشی دارند پس مرکز سختی تمام طبقات بر هم منطبق است و گرنه باید جداگانه

حساب گردد.

$$X_{CR} = \frac{\sum K_y \cdot X}{\sum K_y} = \frac{1 \times 0 + 1 \times 8 + 1 \times 12}{1 + 1 + 1} = 6.67 \text{ m}$$

$$Y_{CR} = \frac{\sum K_x \cdot Y}{\sum K_x} = \frac{0.59 \times 5 + 0.59 \times 10}{0.59 + 0.59} = 7.50 \text{ m}$$

= مناسبه مرکز جرم در هر راستا

* وقتی سازه دارای جرم یکنواخت و پلان متقارن باشد، مرکز جرم بر مرکز هندسی منطبق است (چون وزن

دیوار برشی ها فرض نکردیم پس پلان متقارن است)- چون تغییر پلان نداریم طبقه ۲ مثل سایر است.

$$X_{cm} = \frac{20}{2} = 10 \text{ m} \quad , \quad Y_{cm} = \frac{15}{2} = 7.5 \text{ m} \quad \boxed{e_{xc} = e_x \pm 0.05D_x} \quad \boxed{e_{yc} = e_y \pm 0.05D_y}$$

$$e_{x-2} = (10 - 6.67) \pm 0.05 \times 20 = 2.33 \text{ m} , \quad 4.33 \text{ m}$$

$$e_{y-2} = (7.5 - 7.5) \pm 0.05 \times 15 = 0.75 \text{ m} , \quad -0.75 \text{ m}$$

* ابتدا طبق بند ۴,۹,۱ باید ۱۰۰٪ نیروی زلزله را برای توزیع به دیوار برشی بدهیم:

$$f_j = K_j \left(\frac{\sum F}{\sum K} + \frac{(F_j \times e_j + \dots + F_n \times e_n) \times d_j}{\sum k d^2} \right)$$

* e_{ij} فاصله مرکز سختی طبقه j تا مرکز جرم طبقه i است که فاصله C_m ها تا C_r های تمام طبقات یکسان است.

* اگر فاصله بین مرکز سختی طبقه j تا مرکز جرم طبقه i از ۵٪ بعد کمتر بود < پیشش لازم نیست.

= توزیع در راستای X بین عناصر مقاوم-دیوارهای طبقه ۲

$$e_{y-2} = (7.5 - 7.5) = 0.0 \leq 0.05 \times 15 = 0.75$$

$$\text{راستای X: } f_1 = 0.59 \times \left(\frac{27.67+41.51+39.99}{2 \times 0.59} + \frac{(27.67+41.51+39.99) \times 0.75 \times 2.5}{82.04} \right) = 56.06 \text{ ton}$$

$$d_1 = 10 - 7.5 = 2.5$$

* چون بالای آن قرار دارد با علامت مثبت * اگر خروج از مرکزیت ها یکی + و یکی - بود باید d_j را با علامت وارد کنیم.

$$\sum kd^2 = 0.59 \times (2.5^2 + 2.5^2) + 1 \times (6.67^2 + 1.33^2 + 5.33^2) = 82.04$$

* فاصله دیوار برشی راستای X و Y از مرکز سختی * اگر دیوار دقیقاً روی مرکز سختی باشد یعنی d=0 از پیش‌سهم نمی‌برد.

$$\text{راستای X: } f_2 = 0.59 \times \left(\frac{27.67+41.51+39.99}{2 \times 0.59} + \frac{(27.67+41.51+39.99) \times -0.75 \times -2.5}{82.04} \right) = 56.06 \text{ ton}$$

= توزیع در راستای Y بین عناصر مقاوم-دیوارهای طبقه ۲

$$e_{x-2} = (10 - 6.67) = 3.33 > 0.05 \times 20 = 1.0$$

$$e_{x-2} = 3.33 \mp 0.05 \times 20 = 4.33m, \quad 2.33m$$

$$\text{راستای Y: } f_3 = 1 \times \left(\frac{27.67+41.51+39.99}{3 \times 1} + \frac{(27.67+41.51+39.99) \times -6.67 \times 2.33}{82.04} \right) = 36.39 \text{ ton}$$

اثر کاهشنده پیش * چون یکی + و یکی - است می‌توان کسر دوم را صرف‌نظر کرد

$$\text{راستای Y: } f_4 = 1 \times \left(\frac{27.67+41.51+39.99}{3 \times 1} + \frac{(27.67+41.51+39.99) \times 1.33 \times 4.33}{82.04} \right) = 44.05 \text{ ton}$$

اثر افزایشنده پیش * انتخاب عدد بزرگتر

$$\text{راستای Y: } f_5 = 1 \times \left(\frac{27.67+41.51+39.99}{3 \times 1} + \frac{(27.67+41.51+39.99) \times 5.33 \times 4.33}{82.04} \right) = 67.10 \text{ ton}$$

$$12 - 6.67 = 5.33$$

* به خاطر تشدید نیروهای برشی حاصل از پیش‌سهم همواره مجموع نیروهای سهم عناصر مقاوم در یک طبقه از نیروی برشی طبقه بیشتر است.

* طبق صورت مساله سیستم ترکیبی است که این قسمت تنها سهم دیوار برشی ها بود. طبق آئین نامه ۱۰۰٪ سهم دیوارها و ۳۰٪ سهم قاب بود پس:

$$V = 1.3 \times V_{static} \text{ طراحی}$$

* این ۳۰٪ اضافه حاشیه امنیت ایجاد می کند که کل سازه در مرحله اول زلزله خراب نشود.

- توزیع در راستای X بین قاب های خمشی طبقه دوم

* در اینجا سیستم مقاوم قاب لرزه ای است بدون دیوار که متقارن است پس:

$$X_{cm} = X_{CR} = \frac{20}{2} = 10 \text{ m} \quad , \quad Y_{cm} = Y_{CR} = \frac{15}{2} = 7.5 \text{ m}$$

= مقایسه سختی عناصر مقاوم لرزه ای در هر راستا- قاب خمشی = طبقه ۲

$$K = \frac{24E}{h^2 \left(\frac{2}{\sum K_c} + \frac{1}{\sum K_{bb}} + \frac{1}{\sum K_{bt}} \right)}$$

$$\sum K_c = \sum \frac{I_c}{L_c}, \quad \sum K_{bb} = \sum \frac{I_{bb}}{L_{bb}}, \quad \sum K_{bt} = \sum \frac{I_{bt}}{L_{bt}}$$

* در اینجا چون ابعاد تیر و ستونها مساوی است (۵۰×۵۰) پس در صورت K ها I می گذاریم:

$$K_c = \frac{I}{l_c} = \frac{I}{300 \text{ cm}} \quad , \quad K_{bb, bt} = \frac{I}{l_c} = \frac{I}{400 \text{ cm}}$$

$$K_{bb, bt} = \frac{I}{l_c} = \frac{I}{500 \text{ cm}}$$

$$K_x = \frac{24E}{300^2 \left(\frac{2}{6 \times I/300} + \frac{1}{5 \times I/400} + \frac{1}{5 \times I/400} \right)} = 1.0256 \times 10^{-6} EI = 1$$

$$K_y = \frac{24E}{300^2 \left(\frac{2}{4 \times I/300} + \frac{1}{3 \times I/500} + \frac{1}{3 \times I/500} \right)} = 5.517 \times 10^{-6} EI = 1$$

* در اینجا چون $K_x=1$ فرض شد پس:

$$\frac{K_x: 1.0256 \times 10^{-6} EI}{K_y: 5.517 \times 10^{-6} EI} = \frac{1}{???} \quad K_y = \frac{5.517}{1.0256} = 0.54$$

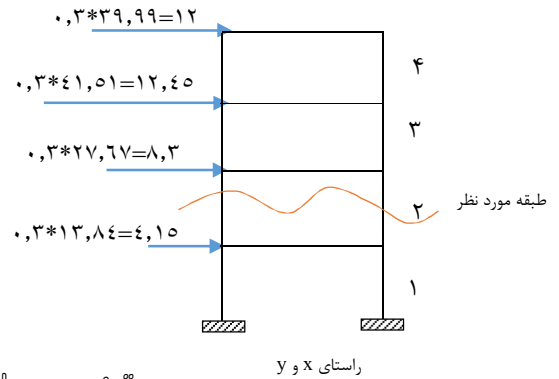
* باید ۳۰٪ نیروی تراز طبقات را برای قاب در تراز مورد نظر توزیع کنیم:

$$e_{x-2} = (1.0 - 1.0) < 0.05 \times 2.0 \rightarrow 0.0 < 1.0 \text{ m}$$

$$e_{y-2} = (7.5 - 7.5) < 0.05 \times 1.5 \rightarrow 0.0 < 0.75 \text{ m}$$

$$e_{x-2}^{\text{نهایی}} = 0 \bar{F} \cdot 0.05 \times 2.0 = \bar{F} 1.0 \text{ m}$$

$$e_{y-2}^{\text{نهایی}} = 0 \bar{F} \cdot 0.05 \times 1.5 = \bar{F} 0.75 \text{ m}$$

- توزیع در راستای X بین قاب های خمشی او، ۲ و ۳ و ۴ طبقه دوم

$$X \text{ راستای: } f_{x-1} = 1 \times \left(\frac{(8.3+12.45+12)}{4 \times 1} + \frac{(8.3+12.45+12) \times 7.5 \times 0.75}{276.2} \right) = 8.85 \text{ ton}$$

$$\sum kd^2 = 1 \times (7.5^2 + 2.5^2 + (-2.5)^2 + (-7.5)^2) + 0.54 \times (1.0^2 + 6^2 + 2^2 + (-2)^2 + (-6)^2 + (-1.0)^2) = 276.2$$

$$X: f_{x-2} = 1 \times \left(\frac{(8.3+12.45+12)}{4 \times 1} + \frac{(8.3+12.45+12) \times (1.0-7.5) \times 0.75}{276.2} \right) = 8.41 \text{ ton}$$

$$X: f_{x-3} = 8.41 \text{ ton} \quad , \quad f_{x-4} = 8.85 \text{ ton}$$

* به دلیل تقارن قاب های خمشی در پلان ، ۳ و ۴ شبیه ۱ و ۲ هستند.

- توزیع در راستای Y بین قاب های خمشی A تا F طبقه دوم

$$Y \text{ راستای: } f_A = 0.54 \times \left(\frac{(8.3+12.45+12)}{6 \times 0.54} + \frac{32.75 \times (-1.0) \times (-1)}{276.2} \right) = 6.10 \text{ ton}$$

$$Y: f_B = 0.54 \times \left(\frac{32.75}{6 \times 0.54} + \frac{32.75 \times (-6) \times (-1)}{276.2} \right) = 5.84 \text{ ton}$$

$$Y: f_C = 0.54 \times \left(\frac{32.75}{6 \times 0.54} + \frac{32.75 \times (-2) \times (-1)}{276.2} \right) = 5.59 \text{ ton}$$

$$Y: f_D = 5.59 \text{ ton} \quad , \quad f_E = 5.84 \text{ ton} \quad , \quad f_F = 6.10 \text{ ton}$$

* اگر قاب ساده با مهاربند بود ۳۰٪ نداشت چرا که قاب ساده تنها بارهای قائم را تحمل می کند و نیروی جانبی فقط به بادبند یا دیوار برشی می رسد < اینجا سیستم ترکیبی بود.

گام پنجم - بخش پنجم مساله - مناسبه و کنترل معیار تغییر مکان:

- کنترل تغییر مکان، استای X:

* معمولا بیشترین تغییر مکان در بالاترین نقطه اتفاق می افتد-

$$\Delta W_f = \Delta_f - \Delta_r = \frac{\text{برش طبقه ۳}}{\text{مجموع سختی طبقه ۳}} \leq \Delta_{allowable}$$

* یکی از وظایف دیوار برشی: کاهش تغییر مکان طبقه است.

$$f_f = 39.99 \quad \sum K^f x = \text{مجموع سختی دیوارهای برشی در بام} \quad K = \frac{3EI}{\beta H^3}$$

$$\beta_f = 1 + 0.75 \left(\frac{f}{12}\right)^2 = 1.08 \quad \text{* فرض کنید که ضخامت دیوار برشی ۲۰ سانتی متر است.}$$

$$I = \frac{t \times L_{wall}^3}{12} = \frac{20 \times 400^3}{12} = 1.06 \times 10^8 \text{ cm}^4, E_{\text{بتن}} = 2.2 \times 10^5 \text{ kg/cm}^2$$

$$K = \frac{3EI}{\beta H^3} = \frac{3 \times 2.2 \times 10^5 \times 1.06 \times 10^8}{1.08 \times 1200^3} = 37487.1 \text{ kg/cm}$$

$$\sum K^f x = \text{مجموع سختی دیوارهای برشی در بام} = 2 \times 37487.2 = 74974.2 \text{ kg/cm}$$

$$\Delta_x^f = \Delta_x^{Wf} = \frac{39.99 \times 10^3}{74974.2} = 0.533 \text{ cm} \quad \text{تغییر مکان نسبی}$$

$$\Delta_W^f = 0.7 \times R \times \Delta_{Wi} = 0.7 \times 8 \times 0.533 = 2.98 \text{ cm} \quad \text{تغییر مکان واقعی}$$

$$T = 0.32 < 0.7 \text{ sec} \quad \Delta_W^f = 2.98 \text{ cm} \leq 0.25 \times 300 = 7.5 \text{ cm} \quad OK$$

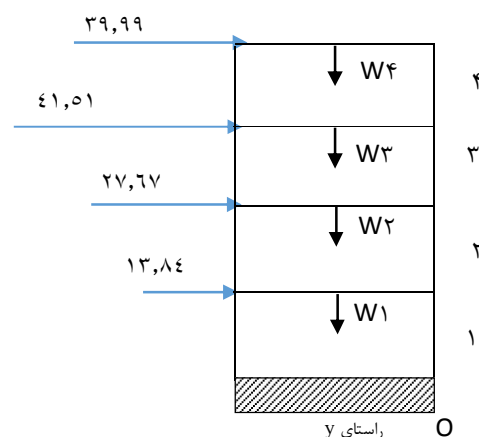
- کنترل واژگونی:

$$M_R = 324 \times 7.5 \times 3 + 234.1 \times 7.5 + 15 \times 20 \times 0.9 \times 2.4 \times 7.5 \\ = 13905.75 \text{ ton.m}$$

$$M_O = 13.84 \times 3.9 + 27.67 \times 6.9 + 41.51 \times 9.9 + 39.99 \\ \times 12.9 = 1171.719 \text{ ton.m}$$

$$SF = \frac{M_R}{M_O} = \frac{13905.75}{1171.719} = 11.87 \geq 1.75$$

* ضخامت فونداسیون ۹۰ سانتی متر فرض شده است.

حل کامل مساله زلزله